

Aftale om Letbanesamarbejdet i Østjylland gældende fra d. 1. marts 2014

Baggrund

Letbanesamarbejdet blev etableret i 2007. Formålet med samarbejdet er at samle kræfterne om virkeliggørelse af visionen om letbanen i Østjylland og at gennemføre planlægningen af etape 1 af Aarhus Letbane.

Siden 2007 er der sket følgende omkring letbaneprojektet.

- I perioden 2008 – 2010 blev der gennemført en VVM-undersøgelse for letbanens etape 1, som resulterede i endelig vedtagelse i Aarhus Byråd af et kommuneplantillæg om letbane i Aarhus-området - etape 1.
- Den 29. januar 2009 blev der i en aftale mellem partier i Folketinget, "En grøn transportpolitik", afsat 500 mio. kr. til etablering af etape 1 af letbanen i Aarhus.
- Den 26. november 2010 blev der indenfor det samme forlig afsat yderligere 200 mio. kr. til etapen i aftalen "Bedre mobilitet".
- Den 8. maj 2012 vedtog Folketinget Lov om Aarhus Letbane.
- Den 12. juni 2012 blev der i aftalen "Bedre og billigere kollektiv trafik" fra staten reserveret 100 mio. kr. til at sikre fuld elektrificering af Grenaa-banen.
- Den 30. august 2012 blev anlægsselskabet Aarhus Letbane I/S stiftet, og ansvaret for udbud og etablering af etape 1 overgik til selskabet.
- Den 30. september 2013 stiftedes Aarhus Letbane Drift I/S. Selskabet har i henhold til lov om Aarhus Letbane ansvaret for driften af letbanen.
- I november 2013 blev der i forligskredsen bag aftalen "Bedre og billigere kollektiv trafik" aftalt at finansiere opgradering af hastigheden mellem Ryomgård og Grenaa og skabe forudsætningen for ½ timedrift på strækningen ved etablering af en krydsningsstation i Trustrup.

I 2011 blev der udarbejdet en fase 1-undersøgelse af udvalgte udbygningsetaper. På baggrund heraf er det besluttet at igangsætte konkret planlægning af to udbygningsetaper, Aarhus C – Brand og Lisbjerg – Hinnerup.

I forbindelse med den statslige Togplan DK og statens strategiske analyser af de trafikale udbygningsmuligheder i Østjylland er der udarbejdet et forslag, Samspil 2025, som er et udspil til samarbejde med staten om en overordnet plan for bane og letbaneudbygning i Østjylland.

Parterne har på den baggrund fundet behov for opdatering af aftalen fra 2007.

Parter i samarbejdet

§1

Aftalen fastlægger rammer for samarbejde og interessevaretagelse i forbindelse med udvikling og udbygning af letbanen i Østjylland og letbanens sammenhæng med trafikterminaler, Parker & Rejs-anlæg samt de statslige banestrækninger og udbygningen heraf.

Aftalen er indgået mellem:

- Region Midtjylland

- Aarhus Kommune
- Favrskov Kommune
- Norddjurs Kommune
- Odder Kommune
- Randers Kommune
- Silkeborg Kommune
- Skanderborg Kommune
- Syddjurs Kommune
- Midttrafik

Stk. 2. Andre kommuner kan optages i samarbejdet. De nærmere vilkår og økonomiske forpligtelser i forbindelse med optagelsen i samarbejdet skal godkendes af Letbanerådet.

Stk. 3. Transportministeriet og Trafikstyrelsen inviteres til at deltage i samarbejdet i forbindelse med den videre planlægning af letbaneudbygningen og i udarbejdelse af VVM-redegørelser for letbanens udbygningsetaper.

Stk. 4. Der kan optages observatører i Letbanesamarbejdet efter beslutning i letbanerådet.

Formål

§2

Formålet med samarbejdet er at arbejde for en fælles plan for udvikling og udbygning af letbanen i Østjylland og letbanens sammenhæng med trafikterminaler, Parker & Rejs-anlæg, regional og lokal busstrafik i Østjylland, de statslige banestrækninger og udbygningen heraf. Planer for udbygning og udvikling af letbanens etape 1 indgår i arbejdet. Samarbejdet skal sikre, at parterne over for staten står sammen om en fælles strategi på disse områder.

Målet er at styrke mobiliteten og udviklingsmulighederne i Østjylland gennem forbedringer af den kollektive trafik, som øger den kollektive trafiks andel af persontrafikken i Østjylland, herunder især i det sammenhængende byområde omkring Aarhus.

Med en konkurrencedygtig, attraktiv kollektiv trafik skal presset på vejnettet reduceres, så der samlet opnås en bedre mobilitet.

Stk. 2. Udbygning af letbanen skal koordineres med kommunernes byudviklingsplaner for at sikre, at letbanen og byudviklingen gensidigt understøtter brugen af kollektiv trafik.

Stk. 3. Udbygning af letbanen skal koordineres med planerne for udvikling af den kollektive trafik i Region Midtjylland.

Stk. 4. Letbanen skal være en integreret del af Midttrafiks trafiknet.

Stk. 5. Letbanen skal koordineres med og understøtte den statslige togtrafik m.h.p. forbedring af den samlede rejse til og fra rejsemål i Østjylland. Gode terminal- og omstigningsforhold for tog, letbane og busser er en vigtig del af udbygningen.

Stk. 6. I udbygningen af letbanen skal der være særlig fokus på kombinationsrejser i form af Parker og Rejs-anlæg og cykelparkering ved standsningsstederne. Dette skal koordineres med kommunerne og staten.

Stk. 7. Samarbejdet skal sikre at planerne for letbanens udbygning forankres i by- og regionsråd, og at der er en bred viden om planerne både lokalt og nationalt. Samarbejdet skal arbejde på at udbygningen optages i statslige investeringsplaner.

Samarbejdsområder

§3

Samarbejdet omfatter:

1. Organisatoriske og administrative områder:
 - Et politisk letbaneråd bestående af ledende politiske repræsentanter for alle aftaleparterne
 - Et fælles letbanesekretariat forankret i Midttrafik
 - En administrativ styregruppe bestående af ledende administrative repræsentanter for alle aftaleparterne og evt. Transportministeriet
 - Ad. hoc.-projektgrupper bestående af administrative repræsentanter for aftaleparterne afhængig af opgaver
 - Løbende samarbejde og gensidig informationsudveksling med Aarhus Letbane I/S, Aarhus Letbane Drift I/S og Midttrafik
2. Videreførelse af arbejdet med etableringen af letbanens udbygningsetaper i Østjylland, som tager udgangspunkt i det udredningsarbejde, som Letbanesamarbejdet har gennemført i perioden 2007-2013
3. Udarbejdelse af overordnet plan og strategi for udbygning af letbanen samt løbende justeringer af strategioplæg
4. Underbygning og konsolidering af plan for udbygning (herunder Samspil 2025, som løbende kan revideres af letbanerådet), gerne i samarbejde med Transportministeriet/Trafikstyrelsen
5. Gennemførelse af VVM-undersøgelser i samarbejde med berørte kommuner for projektets udbygningsetaper under anvendelse af nødvendig konsulentbistand
6. Koordinering af letbanens etape 1 og udbygningsetaper, herunder i samarbejde med Aarhus Letbane I/S at sikre, at der i anlægget af etape 1 tages højde for en fremtidig udbygning af letbanen
7. Information, herunder:
 - Presse og borgerinddragelse
 - Hjemmeside og nyhedsbrev
8. Koordineret indsats i forhold til Folketingets Trafikudvalg, Folketingspolitikere valgt i regionen/Østjylland m.h.p. at opnå statslig finansiering til VVM og anlæg af nye etaper

Stk. 2. Deltagerne i samarbejdet er forpligtet til løbende at bidrage med økonomiske data, planlægningsdata mv. for de busruter og banestrækninger, der vil blive påvirket af etableringen af en letbane, at bistå ved gennemførelsen af tællinger og passagerundersøgelser samt indgå i arbejdsgrupper i nødvendigt omfang.

Organisation

§4

Samarbejdet ledes af et letbaneråd med en repræsentant fra hver af de i § 1 nævnte deltagende parter. Region Midtjyllands repræsentant er regionrådsformanden.

Stk. 2. Letbanerådet har en rådgivende funktion i forhold til parterne i Letbanesamarbejdet.

Stk. 3. Regionrådsformanden er formand for letbanerådet. Letbanerådet vælger en næstformand.

Stk. 4. Der afholdes et årligt ordinært møde i letbanerådet i april måned, hvor rådet orienteres om status, hvor regnskab og budget fremlægges, og hvor årsplan og fremtidige mål og strategier for Letbanesamarbejdet fastlægges.

Stk. 5. Letbanerådet indkaldes ekstraordinært, hvis styregruppen finder behov for at forelægge væsentlige spørgsmål vedr. Letbanesamarbejdet eller dets samarbejdsområder, eller hvis en af rådets deltagere anmoder om det.

Stk. 6. Letbanerådet er kun beslutningsdygtig, når Midttrafik, Aarhus Kommune og Region Midtjylland er repræsenteret. Alle beslutninger kræver som minimum enighed mellem disse tre parter. Desuden skal der være simpelt flertal blandt de fremmødte i letbanerådet.

Stk. 7. Hvis de faste medlemmer af letbanerådet er forhindrede i at deltage i et møde, kan der sendes en stedfortræder.

§5

Samarbejdet styres af en administrativ styregruppe inden for de rammer, der fastlægges af letbanerådet, herunder overholdelse af de aftalte økonomiske rammer og øvrige betingelser.

Stk. 2. Hver deltagende part udpeger et medlem (på direktør-/chefniveau) til styregruppen.

Stk. 3. Direktøren for Midttrafik er formand for styregruppen. Styregruppen vælger en næstformand. Styregruppen afgør omfanget af formandens bemyndigelser.

Stk. 4. Styregruppens formand skal sikre, at Midttrafiks bestyrelse løbende er orienteret om Letbanesamarbejdets planer og sikre koordinering med den regionale trafikplan, Midttrafik er forpligtet til at udarbejde i henhold til Lov om trafikkselskaber.

Stk. 5. Der afholdes møde i styregruppen mindst en gang hvert kvartal, eller når et medlem af styregruppen anmoder om det.

Stk. 6. Hvis de faste medlemmer af styregruppen er forhindret i at deltage i et møde, kan der sendes en stedfortræder.

§6

De daglige funktioner i forbindelse med samarbejdet varetages af et letbanesekretariat. Letbanesekretariatet fungerer ligeledes som initiativtager og tovholder og sikrer fremdriften af projektet.

Stk. 2. Letbanesekretariatet er placeret hos Midttrafik, der varetager personaleadministrationen for medarbejderne i sekretariatet. Lokaleudgifter, kontorholdsudgifter mv. dækkes af Letbanesamarbejdet efter nærmere aftale.

Stk. 3. Letbanesekretariatet er under daglig ledelse af Midttrafiks direktion.

Stk. 4. Lederen af Letbanesekretariatet refererer til formanden for styregruppen, men følger i praktiske spørgsmål vedr. sekretariatets drift forholdene hos Midttrafik. Letbanesekretariatet indplaceres som et selvstændigt team, forankret under Midttrafiks direktion.

Stk. 5. Letbanesekretariatet støttes af ad. hoc.-projektgrupper bestående af administrative repræsentanter for aftaleparterne afhængig af opgaver.

Årsplan, afrapporteringer, budget og regnskab

§7

Letbanesekretariatet udarbejder årsplaner, som beskriver, hvilke projekter der forventes igangsat, og hvilke projekter der forventes afsluttet med klare succeskriterier og en tidsplan.

Stk. 2. Afrapporteringer i forbindelse med årsplanen godkendes løbende af styregruppen, imens årsplanen og en samlet afrapportering herfor godkendes af letbanerådet.

§8

Letbanesekretariatet udarbejder hvert år et budget og et årsregnskab for fællesomkostningerne i forbindelse med samarbejdet. Forslag til budget og regnskab godkendes af letbanerådet.

Stk. 2. Forslag til regulering af budgettet, som ligger uden for den almindelige budgetprocedure, skal godkendes af letbanerådet og parterne i Letbanesamarbejdet.

Stk. 3. Budget og regnskab følger kalenderåret. Et forslag til budget for det kommende år skal forelægges Letbanerådet senest den 1. marts. Budget og regnskab for Letbanesamarbejdet følger Midttrafiks samlede budget og regnskab.

Stk. 4. Regnskabet revideres af revisionen hos Midttrafik, efter det her gældende regulativ.

Stk. 5. Et overskud på et årsregnskab kan overføres til det efterfølgende år.

Finansiering

§9

For fællesomkostninger i forbindelse med samarbejdet fastlægges en budgetramme og en fordeling af omkostningerne mellem de deltagende parter. Fordelingen beregnes ud fra følgende fordelingsnøgle:

- Region Midtjylland: 40 %
- Midttrafik: 10 %

Anden halvdel af udgifterne fordeles mellem Aarhus Kommune og de øvrige kommuner i samarbejdet efter befolkningstallet 1. januar 2013. De øvrige kommuners andel fordeles ligeligt med 1/7 til hver kommune. Fordelingen af betalingen fra kommunerne bliver herefter:

- Aarhus Kommune: 22 %
- Favrskov Kommune: 4 %
- Norddjurs Kommune: 4 %
- Odder Kommune: 4 %
- Randers Kommune: 4 %
- Silkeborg Kommune: 4 %
- Skanderborg Kommune: 4 %

- Syddjurs Kommune: 4 %

Stk. 2. Omkostninger til større analyseopgaver og lignende, eksempelvis udarbejdelse af VVM, afholdes særskilt af den eller de parter, der måtte ønske dette arbejde igangsat.

§10

Hvis samarbejdet udvides med flere parter, fastlægges forslag til økonomiske vilkår i forbindelse med udvidelsen i styregruppen før det forelægges letbanerådet. Nye deltagere indgår i øvrigt på samme vilkår som de øvrige deltagere.

§11

De deltagende parter har fuld indsigt i alle samarbejdets forhold. Retten til indsigt udøves først og fremmest via deltagernes repræsentanter i styregruppen og gennem deltagere i arbejdsgrupper. Disse personer kan til enhver tid kræve oplysning om ethvert fælles forhold, uanset om oplysningen foreligger skriftligt eller mundtligt. Styregruppen og udviklingskontoret er forpligtet til at imødekomme sådanne forespørgsler uden unødigt ophold.

Gyldighed og opsigelse

§12

Aftalen gælder med virkning fra den 1. marts 2014 og indtil videre.

Stk. 2. Ønsker en part at trække sig ud af samarbejdet, kan dette ske med et års varsel til 1. januar.

Den _____

(for Region Midtjylland)

Den _____

(for Aarhus Kommune)

Den _____

(for Favrskov Kommune)

Den _____

(for Norddjurs Kommune)

Den _____

(for Odder Kommune)

Den _____

(for Randers Kommune)

Den _____

(for Silkeborg Kommune)

Den _____

(for Skanderborg Kommune)

Den _____

(for Syddjurs Kommune)

Den _____

(for Midttrafik)